

**З в і т**  
**за результатами повторного моніторингового візиту до Оболонського управління поліції Головного управління Національної поліції у місті Києві**

Дата візиту: 25.01.2022

м. Київ

**Склад моніторингової групи:**

- керівник групи, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – Милостний Олексій Вікторович;
- громадський монітор НПМ – Беспальчук Тетяна Миколаївна.

**Керівництво Оболонського управління поліції Головного управління Національної поліції у місті Києві (далі – Оболонське УП, управління поліції, УП):**

- начальник Оболонського УП – Михайленко Віктор Васильович;
- начальник відділення слідчого відділу Оболонського УП Перун Віталій Васильович;
- начальник відділу моніторингу Оболонського УП – Чапкайло Роман Іванович;
- начальник чергової частини Оболонського УП – Душенюк Володимир Іванович;
- старший інспектор чергової частини Оболонського УП – Чепур Микола Васильович.

25.01.2022 відповідно до вимог статті 19-1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» здійснено повторний моніторинговий візит до Оболонського УП із метою вивчення стану додержання прав затриманих осіб, у тому числі забезпечення заходів із запобігання та поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Оболонське УП розташоване в окремій шести поверховій будівлі, що має прилеглу територію за адресою: м. Київ, вул. Маршала Малиновського, 2-А, (фото 1).

На вході до Оболонського УП є табличка з інформацією про найменування органу (фото 2).

Відвідувачам забезпечений вільний доступ до вестибюлю приміщення управління.

На час візиту в УП затриманих та доставлених осіб не було. Із метою отримання інформації про дотримання прав людини в діяльності Оболонського УП проведено спілкування з 12-ма посадовими особами.

На виконання рекомендацій Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, наданих за результатами попереднього візиту, який відбувся 15.10.2020 року до управління поліції, керівництвом ГУНП у місті Києві та Оболонського управління поліції не організовано роботу щодо усунення виявлених недоліків. А саме, призначити службових осіб, відповідальних за перебування затриманих осіб та виконання ними обов'язків, передбачених статтями 212, 213 КПК України; забезпечити необхідною кількістю медичних аптечок; обладнати приміщення для надання конфіденційних побачень затриманим особам із захисниками; демонтувати металеву клітку для тримання доставлених; негайно повідомляти центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги про затримання осіб; установити контроль за веденням службової документації, зокрема, Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених відповідно до встановлених вимог; забезпечити виконання заходів щодо протидії та поширенню коронавірусної інфекції COVID-19.

Окрім призначення службової особи, відповідальної за перебування затриманих (далі – службова особа) та встановлення ємності для збору використаних захисних масок та рукавичок не виконано жодних інших рекомендацій наданих після останнього візиту.

Під час повторного моніторингового візиту виявлені наступні порушення прав та свобод людини.

**1. Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина перша статті 28 Конституції України).**

Під час моніторингового візиту встановлено, що відповідно до вимог підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція) у Оболонському УП обладнано 4 кімнати для затриманих (далі – КЗ) на 5 місць.

Облаштування КЗ управління поліції не відповідає національним і міжнародним стандартам у частині забезпечення належних умов тримання осіб. Зокрема, у зв'язку з закриттям мілкою сіткою вікон рівень природного освітлення в камерах не достатнє та складає від 11 до 20 Lux, а штучне освітлення складає від 42 до 50 Lux при нормі не менше 100 Lux. Конструкція вікон камер не дозволяє утримуваним особам власноручно відкривати кватирки для провітрювання. КЗ не обладнано сигнальною кнопкою виклику чергового. Душ для утримуваних осіб не працює. Температура повітря в КЗ становить  $+12^{\circ}\text{C}$  -  $+13^{\circ}\text{C}$  при нормі не нижче  $+18^{\circ}\text{C}$  (Фото 3).

З інформації працівників поліції КЗ не використовуються в зв'язку з тим, що в черговій частині Оболонського УП не укомплектовані посади інспекторів-чергових, на яких покладаються обов'язки із забезпечення контролю за особами, які тримаються в КЗ. Затримані особи до КЗ не поміщаються та невідкладно направляються до КЗ відділу поліції № 2 з обслуговування

мікрорайонів 7-11 та дачних кооперативів «САДИ» Оболонського управління поліції (далі – ВП № 2, відділ поліції № 2) за адресою: вул. Прирічна, 27Д, м. Київ.

Незважаючи на це виявлені непоодинокі факти перебування затриманих осіб під контролем працівників поліції в приміщеннях Оболонського УП тривалий час без поміщення до КЗ та не були забезпечені харчуванням, питною водою та відпочинком у нічний час.

Так під час вивчення службової документації, протоколу про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, Журналу інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим (далі – Журнал БВПД), встановлено, що 14.01.2022 о 21:00 в порядку ст. 208 КПК України затримано Ч., який був 14.01.2022 о 22:35 доставлений до Оболонського УП. 15.01.2022 о 03:55 його поміщено до КЗ відділу поліції № 2, тобто Ч. **06 годин 55 хвилин перебував під контролем працівників поліції в Оболонському УП без поміщення до КЗ та не був забезпечений необхідним харчуванням, питною водою, відпочинком у нічний час та не мав вільного доступу до туалету.**

Також 19.01.2022 о 17:30 в порядку ст. 208 КПК України затримано З., який був доставлений до Оболонського УП. 19.01.2022 о 23:50 його поміщено до КЗ відділу поліції № 2, тобто З. **06 годин 20 хвилин перебував під контролем працівників поліції в Оболонському УП без поміщення до КЗ та не був забезпечений необхідним харчуванням, питною водою, відпочинком у нічний час та не мав вільного доступу до туалету.**

У своїх доповідях Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню зазначає, що незабезпечення затриманих осіб харчуванням, доступом до води, туалету та правом відпочинку у нічний час може вважатися жорстоким поводженням.

В приміщенні чергової частини в кімнаті біля дверей виходу до внутрішнього двору управління, виявлено металеву клітку для тримання доставлених осіб, яка не передбачена Інструкцією (*фото 4*).

Відповідно до функціональних обов'язків інспектора слідчого відділу Оболонського УП на Д. покладені обов'язки службової особи, відповідальної за перебування затриманих (далі – службова особа), передбачені статтями 212, 213 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) та розділом X Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України від 08.07.2017 № 570.

Під час ознайомлення із службовою документацією службової особи встановлено випадки неналежного її ведення. Зокрема, не здійснюється запис усіх дій, що проводяться із залученням затриманих, у тому числі час їх початку та закінчення, а також осіб, які проводили такі дії або були присутні при проведенні таких дій. Також в порушення пункту 4.2 розділу X Положення про органи досудового розслідування Національної поліції України, затвердженого наказом МВС від 06.07.2017 № 570, відсутні щоденні письмові звіти керівнику органу досудового розслідування про стан дотримання прав осіб, затриманих за

підозрою у вчиненні злочину. Крім того встановлено, що у затриманого Ч. під час поміщення до ДУ «Київський слідчий ізолятор» виявлені тілесні ушкодження, які зареєстровано в книзі обліку інформації про злочини і пригоди ДУ «Київський слідчий ізолятор» та викликано слідчу-оперативну групу Шевченківського УП ГУНП в місті Києві, проте службовою особою Оболонського УП не забезпечено їх фіксацію та не повідомлено прокурору (Фото 5).

Викладене вище свідчить про те, що керівництвом управління поліції не забезпечено контроль за діяльністю службової особи, відповідальної за перебування затриманих, що призводить до порушення їх прав на захист, належні умови тримання.

Також однією з причин неналежного ведення документації службовою особою УП є те, що Методичні рекомендації: «Кримінальні процесуальні та кримінально-правові засади діяльності службових осіб, відповідальних за перебування затриманих» не містять конкретних, практичних рекомендацій для таких службових осіб під час виконання ними обов'язків, визначених статтями 212, 213 КПК України та розділом X Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України (наказ МВС України від 08.07.2017 № 570). Зокрема, відсутні затверджені зразки Книг (журналів) ведення обліку затриманих слідчими осіб, які підозрюються в учиненні злочину, а також підозрюваних, яким обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою та запису усіх дій, що проводяться із залученням затриманого. Не встановлений порядок роз'яснення затриманому підстав затримання, прав і обов'язків, фіксації медичним працівником тілесних ушкоджень або погіршення стану здоров'я затриманих, а також реєстрації тілесних ушкоджень у затриманих тощо.

Керівництвом УП не забезпечено виконання вимог підпункту 10 пункту 3 наказу НПУ від 21.07.2017 № 747 «Про оголошення вироків судів стосовно колишніх поліцейських». Зокрема, з інформації працівників поліції незважаючи на наявність в УП слідчої кімнати, яка обладнана засобами відеоспостереження, остання не використовується за призначенням, процесуальні дії із затриманими особами проводяться в службових кабінетах слідчих, що підвищує ризик неналежного поводження з ними.

Під час ознайомлення із записами Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених (далі – Журнал) установлені випадки його неналежного ведення. Зокрема, у порушення вимог підпункту 2 пункту 10 розділу VI Інструкції, у Журналі не повністю або не завжди заповнюються графи «Прізвище, посада працівника, яким особу доставлено до органу (підрозділу) поліції», «Мета доставляння, прибуття» та «Час залишення органу поліції. Ужиті стосовно доставленої особи заходи (складено протокол, відібрано пояснення)» (Фото 6).

В УП до Журналу не вноситься інформація про перебування затриманих осіб у відділенні поліції, що унеможливорює встановленню фактичного часу їх перебування в органі поліції. Зокрема, в Журналі не зареєстровані особи, які

затримані в порядку ст. 191 та ст. 208 КПК 13.01.2022 – К.; 14.01.2022 – Ч.; 19.01.2022 – З., К.

**2. Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України).**

У порушення вимог частини четвертої статті 213 КПК України, пункту 2 Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363 та підпункту 3 пункту 10 розділу VI Інструкції, посадові особи Оболонського УП не забезпечують негайного повідомлення центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі – центр) про факти затримання осіб.

Під час ознайомлення із Журналом інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим Оболонського УП (далі – Журнал БВПД) та наданою інформацією Координаційного центру з надання правової допомоги (далі – Центр НПД), яка міститься у комплексній інформаційно-аналітичній системі забезпечення надання безоплатної правової допомоги (далі – система БПД) установлені факти несвоєчасного повідомлення центру. Зокрема, про затримання 18.02.2021 о 18:15 Б. та К., центр повідомлено 19.02.2021 о 01:57, тобто через **07 годин 42 хвилини**. Про затримання 27.05.2021 о 22:28 К., центр повідомлено 28.05.2021 о 05:00, тобто через **06 годин 32 хвилини**.

За 2021 рік з Оболонського УП надходило 92 повідомлення про затримання осіб з часом інформування Центру від 3 годин до 9 годин включно.

В УП не забезпечено дотримання права затриманих осіб на конфіденційне побачення із захисником. Зокрема у порушення вимог пункту 20 розділу VI Інструкції, не обладнано кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками, у зв'язку з чим такі побачення проводяться в кабінетах працівників поліції, без забезпечення конфіденційності.

**3. Порушення права на охорону здоров'я (стаття 49 Конституції України, стаття 23 Закону України «Про Національну поліцію», Порядок підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115).**

Усупереч вимогам пункту 14 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію», частини першої статті 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» та Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115 у Оболонському УП лише 4 працівника поліції із 334 наявних пройшли підготовку та отримали свідоцтво щодо володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги.

В порушення вимог пункту 5 розділу I Інструкції (Додаток 2) чергова частина УП не забезпечена аптечками першої медичної допомоги.

#### **4. Порушення права осіб з інвалідністю, передбачені Конвенцією про права осіб з інвалідністю, ратифікованою Законом України №1767-VI від 16.12.2009.**

На вході до будівлі УП наявний пандус, обладнаний з порушеннями вимог пункту 5.3 Зовнішні пандуси ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (далі – ДБН), відсутня кнопка виклику персоналу чергової частини, у зв'язку з чим особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не можуть потрапити до приміщення управління поліції (*Фото 7*).

#### **5. Організація протиепідемічних заходів, які вживаються з метою запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.**

У Оболонському УП розміщена інформація про шляхи поширення COVID-19 та заходи профілактики і протидії поширенню серед працівників та громадян коронавірусної хвороби.

Персонал УП у цілому забезпечено засобами індивідуального захисту. Працівники поліції та відвідувачі дотримуються маскового режиму.

Попри вжиті заходи щодо запобігання та недопущення поширення COVID-19, в УП під час моніторингового візиту виявлено недоліки, які свідчать про неналежну організацію протиепідемічних заходів запобігання поширення захворювання, що призводять до порушення прав затриманих осіб.

#### **5.1. Порушення права на охорону здоров'я та медичне забезпечення (стаття 49 Конституції України, стаття 4 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»).**

При вході до УП не проводиться температурний скринінг працівникам поліції, відвідувачам та затриманим.

#### **Рекомендації:**

##### **1. Національній поліції України** опрацювати питання щодо:

- фінансування Оболонського УП ГУНП в м. Києві для приведення його приміщень у відповідність до національних та міжнародних стандартів;

- внесення доповнення до Методичних рекомендацій «Кримінальні процесуальні та кримінально-правові засади діяльності службових осіб, відповідальних за перебування затриманих» практичними рекомендаціями та зразками необхідної службової документації для використання службовими особами, відповідальними за перебування затриманих, із метою належного виконання ними обов'язків, визначених статтями 212, 213 КПК України та розділом X Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України від 08.07.2017 № 570;

- розроблення та видання нормативно-правового акту про затвердження норм забезпечення осіб, утримуваних в кімнатах для затриманих постільними

речами, одягом і взуттям, столовими наборами, милом, миючими, особистими гігієнічними засобами, а також медичним інвентарним і витратним майном;

- проведення підготовки та підвищення кваліфікації працівників поліції, які згідно із своїми службовими обов'язками зобов'язані володіти знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги.

**2. Головному управлінню Національної поліції в місті Києві вжити заходів щодо:**

- проведення, відповідно до частини четвертої статті 7 Закону України «Про Національну поліцію», службового розслідування за виявленими недоліками;

- забезпечення контролю за усуненням недоліків виявлених під час моніторингового візиту до Оболонського УП.

**3. Оболонському управлінню поліції Головного управління Національної поліції в місті Києві області забезпечити:**

- виконання вимог частини четвертої статті 213 КПК України щодо негайного повідомлення центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги про затримання осіб;

- своєчасне поміщення затриманих осіб до КЗ управління поліції;

- приведення умов тримання в КЗ до встановлених вимог та обладнання кімнати для проведення опитування і процесуальних дій із доставленими особами;

- ведення службової документації ВП відповідно до вимог Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440;

- зобов'язати підлеглих працівників проводити опитування і процесуальні дії з відвідувачами, запрошеними та доставленими до органів (підрозділів) поліції особами лише в спеціально відведених та обладнаних для цього службових приміщеннях;

- демонтувати металеву клітку для тримання доставлених осіб, яка розташована в приміщенні чергової частини біля дверей виходу до внутрішнього двору УП;

- вжиття протиепідемічних заходів щодо попередження поширення у РВП гострої респіраторної хвороби COVID-19.

**Головний спеціаліст відділу інспектування  
об'єктів контролю в правоохоронних, судових  
органах та військових формувань Департаменту  
з питань реалізації національного превентивного  
механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної  
Ради України з прав людини**

**Олексій МИЛОСТНИЙ**